

ԱԶԳԱՅԻՆ

Չորեքշաբթի օրը՝ ըստ որոշման ազգային ժողովոյ՝ մայր դիւանին կողմանէ գրուեցաւ առ ամեն Ս. Պատրիարք Հայրեն, թէ ազգային ժողովը չընդունիր փաղաքական ժողովոյ հրաժարականը, և կիսնդէ որ բարեհաճին շարունակել իրենց պաշտօնը:

Այս գրոյն վրայ, յանձնարարութեամբ Նորին բարձր Սրբազնութեան, պատրիարքական փոխանորդ գեր. Հօր կողմանէ հինգշաբթի օր ի Պատրիարքարան հրաւիրուեցան հրաժարեալ ժողովականք, և Նորին գերապատուութեան ազգու յորդորանաց և ազգային ժողովոյ կողմանէ եղած յայտարարութեան վրայ հաճեցան ետ առնուլ իրենց հրաժարականը:

Սակայն կլսեմք, թէ փաղաքական ժողովոյ փոխանորդ փափաղեան մեծ կարապետ էֆէնտի կայնդէ իւր հրաժարականին վրայ, պահանջելով որ ազգային ժողովոյ կողմանէ կատարեալ հատուցում տրուի՝ առ փաղաքական ժողովն եղած անարգանաց համար:

Բայ ի փափաղեան էֆէնտիէ՝ հրաժարած են նաև Գափամաճեան Յարութիւն և Հարէնց Աբրահամ էֆէնտիները: Նոյնպէս կոստանդեան Յակոբ էֆէնտի հրաժարած է՝ պաշտօնով բացակայ գտնուելուն պատճառաւ:

Երէկ ալ խառն նիստ քրին փաղաքական ու նրօնական ժողովները, և ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման խնդրոյն վրայ բաւական խորհրդակցելէն յետոյ՝ որոշեցին սպասել ազգային ժողովէն տրուելիք հրահանգին:

Այս ժողովն երէկ միանգամայն որոշեւ է, որ մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն՝ Նարպէյեան գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս՝ որ արդէն նրօնական ժողովոյ ատենապետն է, վարչական տնօրինութեանց գրերն ստորագրէ՝ ի թիւս ազգային վարչական ընել հարկադրեր է, ստուգելով որ Ս. Պատրիարքը չհաճիր ստորագրել իրեն ներկայացեալ պաշտօնական գրերը:

Լուր կայ, թէ Նորին բարձր Սրբազնութիւնը ի վերջոյ այլևայլ պարագաներ նկատողութեան առնելով՝ արամադիր է հաճիլ որ խորհրդական մը կամ տեղապահ մը կարգուի, և պատրիարքական ատենադարձեալ իւր վրայ մնայ: Այս լրոյն ստուգութիւնը՝ առաջիկայ ուրբաթ երեւան կենէ երբ Նորին Սրբազնութեան գիրը տեսնուի ազգային ժողովոյ մէջ:

Տնտեսական խորհուրդն ու Ելուժից Հոգաբարձութիւնն այս շաբթու համա-

գումար նիստ ընելով՝ որոշեւ են Պատրիարքարանի պաշտօնակալաց ամսականները զեղչել, և փաղաքական ժողովոյ վաւերացման ենթարկել:

Մեք միշտ այսպիսի զեղչմանց դէմ ենք, խորհելով թէ պաշտօնակալը՝ որչափ ալ վայթեալն ըլլան և ժիր՝ կը լքանին կթուանան իւրեանց պաշտաման ու պարտաւորութեանց մէջ, որոյ մնասը մեծ կըլլայ ազգային գործոց համար:

Եթէ կեդրոնական մետուղը անձուկ վիճակի մէջ կգտնուի՝ միակ դարմանն է, Պատրիարքարանի վերաբերեալ հասոյթները հաւաքելու հոգ տանիլ ըստ ամենայնի, և հատուցից օրինաւոր ազբիւրներ գոյացունել:

Արդէն որոշեալ ամսականները զեղչել դիւրին է. և առաւել դիւրին է Պատրիարքարանի գրերը բոլորովին փակել. ազգային կառավարութեան գլուխը դրոշնողներուն պարտքն է շինել և ոչ քակել. մեք յաճախ դիտել տուած եմք, թէ մեր Պատրիարքարանի ամսական ամբողջ ծախքը, մեր հայ մեծատանց ամսական ծախուց իսկ չհաւասարիր, և երբեք պատիւ չբերէր մեզ՝ մշտնջենաւոր խնդրոյ նիւթ ընել զայդ. այլ անհրաժեշտ պարտ է բանաւոր միջոցներ ի գործ դնել՝ կեդրոնական մետուղն հասոյթ թափելու համար: Հարկ է ըսել դարձեալ, թէ ազգային ընդհանուր տըրոց բաշխման և հաւաքման ներկայ դրութիւնը դժուարամտելի է ժողովրդեան համար, և պէտք է դիւրատար տուրք մը սահմանել. տուրք մը, առ հասարակ 2 կամ 3 զրուշ, թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ՛ գաւառաց համար: Այն ատեն հասոյթը բազմապատկելով, ոչ միայն Պատրիարքարանի ծախքը անդորր կհոգացուի, այլ և հանրական օգտակար հաստատութիւններ կկանգնին, ինչպէս կեդրոնական գիշերօթիկ վարժարան մը, և թերևս արհեստարան մ'իսկ:

Մեծաւ ցաւով իմացանք Պալեան Յակոբ պէյի ի փարիզ մեռած ըլլալը:

Պատրիարքական փոխանորդ գեր. Հայրն ի դիմաց ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր՝ այս շաբթու շնորհաւորութեան գրեւաց վանայ նորընտիր մեծապատիւ կառավարչին:

Այս առթիւ բաւական խօսակցութիւն եղեր է յիշեալ վիճակի ազգայնոց վրայ, և մեծապատիւ կառավարչին գոհացուցիչ խօստումներ քրեր է:

Կլսեմք, թէ այս օրերս Բ. Գրնէն հրաման կըտրուի՝ Բալուի առաջնորդական նախորդ տեղապահ Սարգիս վարդապետի ի խորհրդ առաջնորդական տեղապահ հոլթեան պաշտօնով երթալու համար:

Յայտնի է, թէ բաւական ժամանակէ հետէ Պատրիարքարանը որոշած է՝ յիշեալ վիճակը Սարգիս վարդապետի յանձնել:

Խարբերդի վիճակն այս օրերս թափուր է, որովհետեւ նախորդ առաջնորդական տեղապահ Պետրոս վարդապետը՝ ըստ որոշման Պատրիարքարանի՝ արդէն Բալու անցած և նոյն վիճակին առաջնորդական պաշտօնն վարել սկսած է:

Երգնկայի գաւառ. ժողովոյ դիւանին կողմէ երկու հեռագիր հասած են ի Պատրիարքարան՝ մին առ Ս. Պատրիարքն, և միւսն՝ առ փաղաքական ժողովն ուղղեալ, որով Առաջնորդին տեղւոյն պատուաւոր ազգայիններէն հինգ հոգի բանտարկել տուած ըլլալը կյայտնեն և Ֆլէթ Եպիսկոպոս ըսելով անմիջական անօրէնութիւն կիսնդրեն:

Կլսեմք թէ Պատրիարքարանը այս բանտարկութեան պատճառն՝ որ նշանակուած չէ եղեր, իմանալու համար՝ առ առաջնորդն հեռագրել որոշեւ է:

Չարմանօք կարդացինք՝ Տիվրիկէն 30 թուով գրուած նամակի մը հետեւեալ տողերը:

«Մօտերս, ազգեցութեան տէր մահա՝ «մետական մը՝ ծանուցագիր մը կղրկէ «վիճակիս Բարդա՝ հայաբնակ գիւղը, «որոյ բնակչաց մէջ կարդացող չգտնուեալ «լով՝ կտանին դիւղապետին, որ հայ է: «Նա կպատասխանէ այսպէս. «եղբարք, «դուք բնաւ բան չգիտէք. ահա՛ այս «բողոքակ գրերը հաւելն կնշանակեն, երբ «կայնենք՝ քոյ, և այս բազմաճիւղ «գրերն ալ՝ չի քի. արդ ելէք, պատ- «րաստեցէք, երթանք: Եւ կառնուն կերթան:

«Թերևս շատ անգամ պատահած ըլլալով՝ այս մեկնութիւնը տրուեր է:

Բայց մեր ազգայինք մինչև երբ այսպէս տգէտ պիտի մնան կայսերական հայրախնամ կառավարութեան կամաց. մինչև երբ իրեն գերի պիտի վարուին. եթէ ստոյգ է այդպիսի ծանուցագրի մը զրկուած ըլլալը՝ պէտք չէ՞ որ անմիջապէս կառավարութեան մատուցանէին զայն, բողոքէին և պաշտպանութիւն պահանջէին: Ոչ ոք, եղբարք, իրաւունք ունի, բաց ի կառավարական որոշեալ տուրքերէ, դանկ մ'իսկ առնուլ. ի բաց թողէ՞ք վատասըրտութիւնը, ճանչցէ՞ք ձեր իրաւունքն ու պարտքը. այսօր թոյլ կուտաք որ այս անձը ձեռնէ հաւկիթ, փայտ ու չոր սեր առնու. վաղը ուրիշ մ'ալ ուրիշ բաներ կպահանջէ, և վերջապէս դուք կըլլաք թշուառ, գձուճ ու գերի: Գիտցէ՞ք, կառավարութիւնը առիւծի պէս կեցած

է. անիրաւներն ու զրկողները պատու-
հաստատու պատրաստ է. բողոքեցէք, յայտ-
նեցէք ձեր ցաւերն ու վէրքերը՝ որպէս
զի դարման ու սպեղանի գտնէք: Ոգի
առէ՛ք, սթափեցէք թմրութենէ, որ ի
մահ է կործանումն կտանի զձեզ:

Դարձեալ Տիմրիկէն գրուած են՝ հե-
տեւեալ լուրերն ալ:

«Ա. — Անցեալները վիճակիս խուռնա-
« վիւ գիւղէն հայադգի երիտասարդ մը
« գլուխը գաղղիական փեղոյրով շուկան
« շրջած ատեն՝ խանութպան մահմետա-
« կանները կսկսին քրթմնջել և ակռայ
« կրճտել յարձակմունք մ'ընելու համար:
« ուստի հայհոյութիւն կընեն յիշեալ ե-
« րիտասարդին գլխարկին, որոց հազիւ
« երիտասարդը պատասխանելու կպատ-
« րաստուի, և ահա ամբոխով կխուռ-
« ժեն առ նա, և կսկսին կուշտ մը ա-
« քացի և բռնցի թողել, որոց մէջ կա-
« ռավարութեան ոտիկաններ ալ կգլտ-
« նուին. այս անգամսութիւնն ընելէ ե-
« տե՛ղ զրպարտութիւն մ'ալ կընեն « հա-
« ւատքի հայհոյեց հայը » ըսելով:

Բ. — Թէմէթթիւն տուրքի համար վի-
« ճակիս մէջ դաստառներն ու դաստի-
« րակները կնեղէ կառավարութիւնը, և
« խստիւ կպահանջէ, որոյ համար գրեթէ
« 300 դահեկան առին մէկէն. արդեւ
« այնպէս՝ գաղափար ունէի թէ՛ արքուն-
« նուստ շնորհք եղած է վարժապետաց,
« զոր ինչպէս շատ տեղ ալ տեսած եմ, սա-
« կայն հոս չընդունուեցաւ և կառնուի,
« և « քսչան » ալ տրուեցաւ ի փո-
« խարէն տուրքին « մուալլիմի սիւպեան »:
« Ուստի կխնդրեմ որ՝ եթէ այնպիսի
« բացառիկ օրէնք մը կամ տրամադրու-
« թիւն մը կայ, և զոր դուք գիտէք,
« թերթերնուդ միջոցաւ աշխարհի ծա-
« նուցանէք զայն, և պաշտպանէք այդ-
« պիսեաց իրաւունքն:

Ըստ առաջարկութեան նամակագրին՝
հետաքրքիր եղանք իմանալ, թէ շահու
(Բեֆֆե) տրոց վերաբերեալ օրինական
տրամադրութեանց մէջ՝ դպրոցականաց
այսինքն դասատուի և դաստիարակի
համար բացառութիւն նշանակուած է,
սակայն այդպիսի տրամադրութիւն մը
չգտանք: Ըստ մեզ, սա՛ գիտելի է, թէ
գաւառները տաճկաց դպրատանց (Գա-
քեֆ) դաստիարակներէն և դասախօսնե-
րէն յիշեալ տուրքը կառնուի. եթէ ա-
նոնցմէ կառնուի՝ մերայինք ալ պարտա-
ւոր են վճարել անտրտունջ, որչափ ալ
իրենց անձուկ վիճակը չներէր:

Մեք քաջ գիտեմք, թէ մեր դպրո-
ցականաց նիւթական վիճակն արդարեւ
շատ թշուառ է, բայց ինչ օգուտ.
պարտին սիրով տանիլ այդ տրոց ծանր
բեռն, եթէ՛ ինչպէս ըսինք՝ առ հասա-
րակ ուրիշ ազգաց դպրոցականաց վրայ
ալ կդրուի:

Եֆէնիգափուէն՝ հոկտ. 28 թուով:

... Խմբագիր

Այս անգամ Պանտրմայի մէջ «Դպրո-
ցաչէն» անուամբ ընկերութիւն մը կազ-
մուած է՝ նախորդ տարւոյ տհաւի հըր-
դէհին ճարակ եղած ազգային վարժա-
րանն վերաջինելու գովելի նպատակաւ:
Բայց որովհետեւ իւր բարենպատակ ձեռ-

նարկութիւնն պատկուելու համար տես-
նելով որ Պանտրմայի ազգայինք նիւթա-
կան կարողութեան կողմանէ ըստ ամե-
նայնի ձեռնահաս չեն, ընկերութիւնս ո-
րոշեց մասնաւոր հանգանակութեամբ մը
ուսումնասիր ազգայնոց ձեռնտուութեա-
նը գիմել, որոյ համար կանխաւ պէտք
եղած նպաստատմներն ու նամակներն
պատրաստուած ըլլալուն՝ յետ այս ծա-
նուցման՝ շրջաբերութեան պիտի հանէ:

Կը խնդրուի մեծապատիւ ազգայիննե-
րէ որ ընկերութեանս կնիքը, Հաւաքչի
և Գանձագետի ստորագրութիւնը կրող
և մէկ քառորդ մէծիտ գնով նշանակ-
եալ տոմսակներէն յօժարին ըստ կարի
հայկական վեհանձն առատաձեռնու-
թեամբ յիշեալ նուիրատուներէն գնել՝ քա-
ջապէս գիտելով թէ՛ իրենց տալիք մէկ
քառորդովն պիտի յաջողի կանգնիլ յիշ-
եալ վարժարանն, և հարկւաւոր անմեղ
տղոց ապագան փրկել, և որով պիտի
քաջալերեն անշուշտ ընկերութիւնս իւր
ազգօգուտ նպատակին մէջ:

Բաց ի նուիրատուներէ՝ առանձի-
նըն նամակաց միջոցաւ ի նպատակ շինու-
թեան գոյանալիք արդիւնքն և թէ՛ ազ-
գասէր նուիրատուաց անուններն իւր-
եանց նպատակն քանակութեամբը ազ-
գային լրագրաց միջոցաւ հետզհետէ պի-
տի հրատարակուին ի վստահութիւն հա-
սարակաց:

Մեծ ցաւ կզայ ամեն Հայ անունն
կրող ճշմարիտ և առաքինի անձն՝ երբ
կը տեսնէ բազմահայ քաղաքի մը անմեղ
մանկտղոյն և մանկտուհեաց առանց ուս-
ման և կրթութեան հոս ու հոն թափա-
ռիլն, որոյ արդահատելի և խեղճուկ վի-
ճակի նկարագրութիւնն ընել՝ չդիմանար
սիրտս:

Ընկերութիւնս կխնդրէ նաեւ Պալքէ-
տէրի վիճակին Առաջնորդական Տեղա-
պահ արժ. Տ. Աղամբազանայէ որ իւր
հայրական վեհանձնութեամբն յօժարի
բարոյապէս օգնել, ինչպէս նորին Ար-
ժանապատուութիւնը սիրած ու օրհնած
է արդէն յիշեալ Ընկերութիւնս ու իր
նպատակը:

Ի գիմաց Ընկերութեան

Հիմնադիր

Յ. Գ. Տեֆթէան

Այս ձեռնարկութեան ապօրինա-
ւորութիւնն յայտնող տեղեկութիւններ
առինք յետոյ, զոր առաջիկայ առթիւ
պիտի նշանակեմք հանդերձ մեր գիտո-
ղութեամբք:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բերկրութեամբ կլեմք այլ և այլ
պաշտօնական տեղերէ, թէ այս շաբթու
նախարարաց ժողովով որոշուեր է՝ հա-
սարակային շինուածոց նախարարութեան
խորհրդական Օտեան վսեմափայլ Գրի-
գոր Եֆէնիտին Դանուբեան ընդարձակ
և կարեւոր նահանգին կուսակալ կարգել
վէզիրութեան բարձր աստիճանաւ, և
թէ՛ նախարարաց ժողովոյն այս որոշումն
օգոստոսի առ Սուլթանին վաւերացման
մատուցուեր է:

Հետեւաբար կյուսամք, թէ այսօր
կամ վաղը ի պաշտօնէ կհրատարակուի,
ի մեծ ուրախութիւն ընդհանուր ազգիս:
— Կոստանդեան մեծապատիւ Յակոբ

Եֆէնիտին կառավարիչ ընտրուելուն լուրն
արդէն ի պաշտօնէ հրատարակեցաւ:
Պօստայի կուսակալութեան մէջ նոր կազ-
մուած կաւքոյի կառավարչութեան (միւ-
թէսարքի) պաշտօնը նորին մեծապատ-
ուութեան յանձնուած է, Գարատաղի
սահմանին որոշման տեսչութեան պաշ-
տօնն ալ՝ որ արդէն ունէր, իւր վրայ
մնալով:

— Ոչ սակաւ ուրախութեամբ կլը-
սեմք, թէ արտաքին գործոց նախարա-
րութեան խորհրդական Տառեան վսե-
մափայլ Յարութիւն պէյ՝ քանի մ'ան-
գամ է որ նախարարաց ժողովներուն ան-
դամակցելու բարձր պատիւը կունենայ,
յիշեալ նախարարութեան տեղապահի
պաշտօնն ալ վարելուն առթիւ:

— Մեր ազգային ընդհանուր ժողո-
վոյ ատենապետ՝ Ասլանեան վսեմափայլ
Ստեփան փաշա ալ՝ որ զինուորական պաշ-
տօնատան բարձրագոյն ժողովոյ առող-
ջական բաժնին անդամ է, մօտեւոյն Նիշի,
վիսինի և Եֆէնիպաղարի կայսերական
բանակաց առողջական վիճակը քննելու
պաշտօնով նոյն կողմերը պիտի ուղևորի,
և քիչ ժամանակէն պիտի վերադառնայ:

— Հինգշաբթի օրը առևտրական պաշ-
տօնատան մէջ, Շիրքէթի-Խայրիյէի շէ-
քենաւոց ընկերութեան բաժանորդաց
ընդհանուր ժողովը դումարելով՝ անօրէն
ժողովն ընտրուեցաւ գաղտնի քուէար-
կութեամբ:

Նորընտիր անդամք են՝

Վսեմ. Գէորգ Եֆ. փափաղեան

» Յակոբ » Նորատունկեան

» Անտօն պէյ Մըսրըբեան

» Յովհաննէս Եֆ. Ալլաշվերտեան

Նախագահ՝ Հիւսէյին Եֆէնիտին, նա-

խորդ. ընդհանուր անօրէնք:

Բաժանորդաց ընդհանուր ժողովն ա-
միս մը յառաջ դումարելով՝ ընտրեւ է
անօրէն ժողով մի, բայց քուէարկութեան
մէջ ապօրինաւորութիւն տեսնուելուն
պատճառաւ՝ անվաւեր համարուեր, և
այն վերջին ընտրութիւնն եղեր է ըստ
օրինի:

Թրնովայի կառավարիչ անուանեցաւ՝
ճանապարհաց շինութեան նախորդ վե-
րատեսուչ Բաուֆ փաշա:

— Շէյխ-Իւլ-Խալամ Եֆէնիտին՝ հինգ-
շաբթի օրը օգոստոսի առ Սուլթանին
ներկայացաւ:

— Կյուսացուի, թէ մեծ Եպարքոսն
այսօր Բ. Դուռը կգտնուի, առողջութիւ-
նը գտած ըլլալով:

— Երէկ մայրաքաղաքս հասաւ՝ Պար-
սից Շահին հօրեղբայր Ֆէրհատ Միրզա:

— Աւստրիոյ կայսրը պատուանշան ըն-
ծայեր է՝ Սերվիոյ իշխանին երկու թիկ-
նապահաց:

— Ռուսիոյ կայսրը այս երկրորդ ան-
գամ 30 հազար ըուպլի զրկեր է Դարա-
տաղի իշխանին՝ հոն գտնուող հէրսէքի
փախստականաց ու գաղթականաց հա-
մար:

— Կայսերական պալատանց սուլե
խարսիեալ զրահաւորք՝ սկսան ներս
մտնել՝ ձմրան մերձեցաւն պատճառաւ:

— Կըսուի, թէ Հռոմայ օսմանեան
դեսպան Գարաթոտորի Եֆէնիտին՝ մայ-
րաքաղաքիս մէջ պաշտօն մը պիտի տըր-
ուի:

— Առաջին աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատարութիւն տրուեցաւ՝ կայսերական բանակաց գործակատար (գաւառաւոր) Նուրի Եփէնտի:

— Արտաքին գործոց նորոգման նախարար Բախտ փաշա՝ չորեքշաբթի օրը Աւստրիոյ կայսեր ներկայացնելով իւր կողմնակիւր՝ հետեւեալ օրը մայրաքաղաքիս համար ճամբայ ելեր է:

— Ահքեամը-Ատրիյէի նախորդ նախագահ Սրիֆի փաշայի Վիեննայի գետնային անուանուելուն լուրն ի պաշտօնէ ստուգուեցաւ. արդէն պաշտօնական արարողութիւնը կատարուեցան, և նախորդն մայրաքաղաքս հասնելուն պէս պիտի ուղևորի:

Նորին վսեմութիւնը անձնական տրակարութեան պատճառաւ քանի մ'օրէ հետէ ասպարանքէն դուրս չկրնար ելնել:

— Օգոստոսիան Սուլթանին առաջին սենեկապետ Հաֆիզ Մէհմետ պէյ՝ բարձրապատիւ մեծ խպարքոսին ասպարանքը գնաց հինգշաբթի առաւօտ, և երկար տեսակցութիւն մ'ըրաւ:

— Եւրամիոյ նախարար Եուսուֆ փաշա՝ չորեքշաբթի օրը բարձրապատիւ մեծ խպարքոսին ասպարանքը գտնուած ատեն նը՝ յանկարծ վրան նուազում գալով, կառքը դուրս ել, բնակարանը տարուեր, և մեծ խպարքոսին կողմանէ երկու բժիշկ զրկուեր են իսկոյն ի քննութիւն և ի դարման:

— Յունական լրագիրք՝ մայրաքաղաքիս հերթական գետնային Աթէնք երթալը ծանուցած պտեն, կյաւելուն թէ փարիզի գետնայնութեան պաշտօնը պիտի տրուի անոր, և մայրաքաղաքիս համար պիտի ընտրուի Պ. Տէլիեանի:

— Լէվընդ Հէրբլտ կգրէ, թէ Բ. Դուռը՝ նկատելով Սերվիոյ իշխանութեան խաղաղասիրական ու բարեկամական ընթացքը՝ որոշեր է առ այժմ Նիշ, Վիտին և սերվիական սահմանաց մօտ գտնուող զօրքը Շուսի ժողովել, և ձմեռն հոն անցունել տալ:

— Կըսուի, թէ Աւստրիոյ գլխաւոր նախարարը՝ Տաճկաստանի բարեկարգութեանց գործադրութիւնը ապահովելու վերաբերեալ ծրագիր մը կ'յօրինէ, առաջարկութեամբ եւրոպական ուրիշ մեծ տէրութեանց: Այս լուրը՝ բոլորովին անհաստատի կը թուի մեզ:

— Թիւրքոս անուն յունական լրագիրն՝ որ Պալատու վերջին անցքին առթիւ խաղաղութեան և խաղաղութեան բանտարկուած էր, այս օրերս վերստին հրատարակել կ'սկսի բարձրագոյն հրամանաւ:

— Մայրաքաղաքիս պուլլարաց երեւելիներէն խորթօ անուն վաճառականը քանի մ'օր յառաջ անկողնոյն մէջ յանկարծամահ եղեր է, ի հասակի 70 ամաց: Կըսուի, թէ 300 հազար լիւրայէն աւելի հարստութիւն թողեր է:

— Պուլլար և յոյն խառն բնակող գաւառաց անձնագրութիւնը կսկսի մօտերը՝ Բ. Դրնէն և յոյն ու պուլլար պաշտօնատանց կողմանէ կարգեալ պաշտօնակալաց միջոցաւ:

— Անցեալները Ֆիլիպի մէջ հռչակաւոր Պ. Զարիֆի ծախիւք հիմնարկեալ երկսեռ վարժարանին շինութիւնն աւարտուեր ու բացուեր է: Յիշեալ ազգա-

սէր անձն՝ շինութեան ծախքէն զատ՝ բաւական գումար մ'ալ նուիրեր է անշարժ կալուածոց համար:

— Հէրոէքի կողմը գտնուող Նէճիպ փաշայի մայրաքաղաքս կանչուելուն լուրը՝ կհերքէ ճէրիտէի Ասքերլոյէ լրագիրը:

— Հասարակաց կրթութեան նախարար ճէվտէթ փաշա՝ որ քանի մ'օրէ հետէ անձնական տկարութիւն ունէր, ապաքինած՝ չորեքշաբթի օրը նախարարաց ժողովոյն ներկայ գտնուեցաւ:

Ռուսիոյ գահաժառանգ իշխանը ձէն ինչալով ոտքը վիրաւորեր է:

— Անգղիոյ գահաժառանգ իշխանը Պոմպաս հասեր, և մեծ հանդիսիւ ընդունուեր է: 70 ի չափ բնիկ իշխանք գլխաւորելու համար հոն ժողովուեր են:

— Պելճիոյ Եգգային խորհրդարանը բացուեր է՝ ատենախօսութեամբ թագաւորին:

— Մօտերս ծանուցինք, թէ Մոսկուայի քաղաքապետութիւնն որոշեր է՝ դրամական նպաստ մատուցանել Հէրոէքի կարօտելոց:

Արդ՝ կիմանամք, թէ Ռուսիոյ ուրիշ կողմանց քաղաքապետութիւնք ալ կհետեւին Մոսկուայի քաղաքապետութեան օրինակին:

Քաղաքապետութեանց այս գործը՝ Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարին ու շարքութիւնը դրաւելով, յատկապէս յայտնեւ թէ օրէնքը չարամագրէր որ քաղաքապետութիւնք իրենց ենթարկեալ վիճակներէն դուրս տեղերու համար ստակ հանեն: Եւ այս յայտարարութիւնը դոհութեամբ կ'պաշտպանուի երկրին երեւելի լրագրաց կողմանէ:

— Յայտնի է, թէ Իտալիոյ ժողովրդեան և երեսփոխանաց մէջ ալ հասարակապետական կուսակցութիւն մը կայ, որ միշտ ընդդիմադիր կ'գտնուին ներկայ կառավարութեան, և անոր ամեն գործերն ու ձեռնարկութիւնները խախտելու և անտարբերութեան: Կկարծուի, թէ այս կուսակցութեան եղող երեսփոխանք այս անգամ բաւական եռանդեամբ պիտի ջանան մերժել՝ նախարարութեան կողմանէ այցելութեանց առթիւ եղած արտաքոյ կարգի ծախուց փոխարէն գումարի մը որոշման համար ըլլալիք առաջարկութիւնը: Նախարարութիւնն ու թագաւորը ո՛չ միայն այս կուսակցութեան դիմադրութիւնը, այլ և Իտալական գանձուն անձկութիւնը գիտնալով՝ կ'սորջին այսպիսի առաջարկութիւն մը ընելէ, բայց հնար չէ ուրիշ միջոց մը գտնել. թագաւորն՝ որոյ տարեկան թոշակը 500 հազար լիւրայի չափ է, արդէն իւր ուղևորութեանց ու փոխադարձ այցելութեանց պատճառաւ բաւական գումար զոհած ըլլալով, իւր նիւթական վիճակն անտանելի եղած է:

— Փարիզի լրագրապետք ալ, Լոնտոնի լրագրաց պէս, անդին ասողին թղթակիցներ կ'ղրկեն: Ասոնցմէ թան անուն լրագիրն՝ որ յատկապէս Հէրոէք թղթակցութեան համար մարդ զրկած է, այս անգամ Հնդկաստան զրկեր է Սպանիոյ բանակները գտնուող թղթակիցը, Անգղիոյ գահաժառանգ իշխանին ուղե-

ւորութեան ու եղած հանդէսներուն վրայ ուղղակի տեղեկութիւն ստանալու համար:

— Իտալիոյ կառավարութիւնը որոշեր է՝ այսուհետեւ դրոշն բերել չտալ թէն. դանօթ, հրացան և ուրիշ այսպիսի զինուորական պիտոյք. այլ իւր գործարան պատրաստել: Հետեւաբար յատկապէս պաշտօնակալ մը կարգեր է, եւրոպական բոլոր գործարանները պտըտելու, և զինուորական գործոց նախարարութեան տեղեկագրելու պաշտօնով:

— Ամերիկայի Ֆիլատելֆիոյ առաջիկայ Արուեստահանդիսին մէջ գրուելիք հետաքրքրական բաներուն մէկն ալ՝ 10 հազար հօխայի չափ կշռող Կեյք մը պանիրն պիտի ըլլայ, որոյ համար այժմէն տեղ կ'պատրաստուի եղեր:

Մուկները եթէ յաջողին մուտ գտնել այս վիթխարի պանիրին մէջ, տարակոյս չկայ թէ բազմաթիւ ձագերով կրնան անդորր բնակիլ, և միանգամայն երկար ժամանակ վայելել կշտապինք:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Հոկտեմբեր 31

Փոստօլտէ	26-15
Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինք Անգլ. լիւր.	4-22
Քրէտի » » Օսմ.	45-25
Երկաթուղեաց » » Ֆր.	69,50
Թրամուէյ » » Օսմ. լիւր.	2-30
1865 ի փոխառութիւն » »	180
1865 ի » » »	182
1869 ի » » »	155
1872 ի » » »	47

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Քաղաքի տագնապ ֆապրիգասը իշուն Մ. Ռալի պաղիւրկեան գոմբանասընը 7 թէմուղ 91 թարիխի գօնթրաթօ մուհիպինճէ միւթէահիւտ պուլունտըղը 80,000 գանթար պիւրինճի նիւքասթըլ քէօմիւրինտէն աղօսթօստէն իթիպարէն շիմիյէ գատար իֆասընա պօրճու օլտըղը 30,000 գանթար քէօմիւրտէն 4695 գանթարընը թէպիմ իլէ գուսուր վէրէմէտիկի 25300 գանթար պիւրինճի նիւքասթըլ քէօմիւրինի իշ պու թըշրինի սանինին ալթընճը բէնչէնպիհ կիւնիւտարը շուրտճէ միւնագասասը պիլ իճրա՝ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյի ճիհէթլէ մէղըիւր քէօմիւրին իթասընա թալիպ օլան թիւճճարըն եէվմի մէղըիւրտէ տարը շուրայի ասքերիյէ կէլմէլէրի:

30 Հոկտ. 1875

Պապը Սերասքերի

Ասաքերի շահանէ իշուն լիւղումի օլուպ միւպայեա օլունաճագ օլան 150 ատէտ քէպիւր վէ 200 ատէտ սաղիր թիմուր մանղալըն պէհէր գըյէսի 3 զըշ 35 փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թըշրինի սանիի բումինին իւչիւնճի փաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէղըիւրտէ տարը շուրայի ասքերիյէ կէլմէլէրի:

30 Թըշրինի էվմէլ 1875

Պապը Սերասքերի

Նիզամիյէ խաղինսինին մայր օլուպ , Ազապգափու ճիւղարքնտա Գալաֆաթ եհրինտէ պուլունան արոսայի հալիյէ քէ-րէսթէ գօնուլմագ իւզրէ իճարէ վէրի-լէճէկինտէն պիր սէնէլիկի պին զրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ , թըշըրինի սանիի բուլմինին տէօրտիւնճիւ սալը կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէ-ճէկինտէն , տահա զիյտտէ իճար իլէ իս-թիճարքնա թալիպ օլանլարըն եհվմի մէղ-քիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլ-մէլէրի :

30 թըշըրինի էվվէլ 1875

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի շահանէ Գալէվրահանէ ան-պարքնա նըսֆը թարիսի գօնթրաթօտան պէտ իլէ պիր մահէ գատար վէ նըսֆը տիկէրի տախի իրթէսի այտա թէսլիմ օ-լունմագ վէ մագպուլլարը վիրուտինտէ էսմանը սիմ մէճիտիյէ երմի պիրէր զրու-շա օլարագ սիւլի Նիզամիյէ խաղինէ-սինտէն փէշինէն վէ սիւլանի տախի հա-վալէթէն թէսլիյէ վէ իթա օլունմագ իւզրէ մուպայեա օլունմագ օլան 20,000 դըյէ եհրի իմալի թօգմագլանմը քէօ-սէլէսին պէհէր դըյէսի 30 զրուշա վէ 40,000 ատէտ եհրի իմալի պէյազ վաթթանըն տախի պէհէր դըյէսի 33 զրուշա օլա-րագ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ , թըշըրինի սանիի բուլմինին իւլիւնճի փա-ղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէկինտէն իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եհվմի մէղքիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի :

27 թըշըրինի էվվէլ 1875

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի շահանէ Երզնգ անպարը ի-չին մուպայեա օլունմագ օլան 35000 դըյէ թրապուղան ֆասուլեասընըն պէ-հէր դըյէսի 80 փարայա թալիպի էօհ-տէսինտէ օլուպ , թըշըրինի սանիի բուլմ-ին պիրինճի ճուլմա իրթէսի կիւնի գա-րարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եհվմի մէղ-քիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլ-մէլէրի :

28 թըշըրինի էվվէլ 1875

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի շահանէ Սարաճիսանէ ան-պարքնա միւպայեա օլունմագ օլան 2000 ատէտ պիւթիւն եաղը Սփարթա սալա-թիյանընըն պէհէր ատէտի 27 զրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ , թըշըրինի սանիի բուլմինին իւլիւնճիւ բա-ղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եհվմի մէղքիւրտէ Տարը Շու-րայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի :

28 թըշըրինի էվվէլ 1875

Պապը Սէրասքէրի

ՖԻՐԱՍԱԼԶ ԹԵԱԹՐՈՍՈՒ

Օսմանը Օրէրա գօմբանիասը Տ. Չու-խանէան վէ Տ. Գալէմէան վէ շիւրէ-քեասը իտարէսինտէ

1875 Նոյ. 1 ճուլմա իրթ. ախշամը սաաթ 3

ԱՐԻՖԻՆ ՀԻՅԼԵՍԻ

Յակօր էֆէնտի Նազըլեան՝ որ անց-եալները փաստաբանութեան վկայագիր ստացաւ Բ. Դուռը յատկապէս կարգեալ քննիչ մասնաժողովէն , այս օրերս իւր գրասենեակը փոխադրած է Պօլիս Պաղ-չէ գալիու Շէյխ-Իւլ-Խսլամ խանի վերի յարկ թիւ 5 :

Անտարակոյս եմք , թէ Նազըլեան է-ֆէնտի՝ որ փաստաբանութեան հետ գաղղիներէն ու տաճիկներէն լեղուաց ալ քաջահմուտ է , գոհ կընէ՝ գատական որ և է խնդրոյ համար առ ինքն գիմոդ անճինքն :

ԱՆԻԾԵԱԼՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

* Ա Բ Բ Ա Յ

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Ե Յ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Հ Ա Տ ՈՐ Գ.

Զ Մ Ի Ի Ռ Ն Ի Ա

Տղաքրո-Բէն Տէրէան

Կը գտնուի Կ. Պօլիս Չագմագճըլար փողոց Գալաֆեան եղբարց գրատունը , ի գին 12 զուրուշ :

Խասգիւղի արժ. Տ. Երեմիա քահա-նայի կողմանէ , առաջիկայ 1876ի համար յօրինուած Օրացոյցը՝ այժմէն տպագրեալ՝ կվաճառուի բոլոր Հայ գրալաճառաց խանութները :

ԺՕՐԺ ՍԱՆՔԼԱՎԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷԱՆ

1875

Սոյն վիպասանութիւնը որ Եւրոպա-կան ազգաց մէջ քանիցս անգամ հրա-տարակուած է , հայ լեզուաւ առաջին անգամն է որ Գ. Մեւրեան էֆէնտիի աշխատասիրութեամբը թարգմանուելով՝ ի լոյս կընծայուի :

Կը գտնուի Գալաֆեան Գրատուն ի գին 7 զրուշ :

ՀԱՄԻՍՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԵՐԱՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵԹԱՆՈՍՈՒԹԵԱՆ

Մեծապատիւ Մկրտիչ էֆէնտի իմին-եան Մոսկուայի հայազգի գիտնականը մեծ խնամով աշխատած և մանրամասն խուզարկութեամբ փնտռած գտած և առանձինն մատենի մը մէջ ամփոփելով գաղղիներէն լեզուաւ տպագրած և Եւ-րոպայի ծանօթացուցած է՝ Արեւելքի մէջ մեծ դիրք մը բռնող Հայ ժողո-վըրդեան քրիստոնէութենէն յառաջ ու-նեցած կրօնական վիճակը :

Այս մատենին Հայերէն թարգմանու-թիւնը Արմաշու վանոյ տպարանէն կը նուիրուի մեր սիրելի ազգայնոց , որպէս զի տեղեկանան թէ Հայկական հեթա-նոսութիւնն ինչ վիճակ ունեցեր և մեր նախնիք ժամանակին ինչ տեսակ կրօնք պաշտեր են :

Կգտնուի ի Կ. Պօլիս Գալաֆեան գրա-տունը , գին 4 զրուշ :

ՍԿԶԲՈՒՆՔ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Երէն-Բէն

Յոնան-Ապարուկոյ Մալեան

Այս պատուական աշխատասիրութիւ-նը՝ որ նիւթոյն ընտրութեան , և գիւր-իմաց ու հեշտ ոճ մ'ունենալուն պատ-ճառաւ ազգային վարժարանաց համար խիստ պիտանի գասագիրք մը կրնայ ըլ-

լալ , - Արմաշի վանական մամլէն 1865 ին արդէն ի լոյս կընծայուած ու սպառած լինելով , այս երկրորդ անգամ տպա-գրուած է՝ առաջարկութեամբ մայրա-քաղաքիս և գաւառաց բազում վարժա-րանաց տնօրինութեանց :

Կգտնուի բոլոր Հայ գրալաճառաց խանութները :

ՈՎ Ե ՄԵՂԱՆՈՐ

Այս անունով նոր հրատարակեալ աեա-րակ մը կծախուի ի գին 60 փղ , որ օգտակար կրնայ ըլլալ ամեն կարգի ազ-գայնոց :

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՋԱՏԻ ՀՈՒՆՈՒՆԻ

Լեարդի, ստամոքսի , և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն զեղահատը , նաև ջղային տկարութեան , ուժաթափութեան և տխրութեան համար . կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւո-րութեանց հետքերը : Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի . արիւնը մաք-րելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնա-ւորէ , և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր զեղական մեծ ազդեցու-թեամբ սրտախառնութիւն , կրօնութիւն , մաղձային հիւանդութիւններ , որովայնի մէջ լեցուած կաղեր , գլխի ցաւեր կը վանէ . մար-սողութիւնը կը չափաւորի , և մարմինը մաք-րուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնա-պատճառ կըլլան , առողջ , ուժեղ , և բնական դիրքը կը գտնուի :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՆՈՒՆԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժե-լու մասին ունեցած պալսամական յատկու-թեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թուեաւոր վէրքեր , ուռեցք , քաղց-կեղ (շիրիփէնչէ) , սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կ'աւանան . օգտակար է նաև հարրուի , հաղի , սրտի բարախման , մանաւանդ օգացաւ (եհլ) ըսուած հիւանդութեան : Իւր կաղերիւն և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոլ (սրբաճա) հիւանդու-թեան ապականիչ գորութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը գիմագրաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ , որ կը գտնուի ամեն զեղալաճառներու քով , և մասնաւորապէս Պահճէ-Գալիու Թաշ խանի կող-մերը Պ. Գասապեանի զեղարանը՝ Նօ. 7 կը ծախուի :

Աւելի առնել ուղղող կը հրաւիրուի առ հե-ղինակն տըքթօր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 555 :

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆԶԻ

- 1.—Փոռնը 20րեքճԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիս՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրա-քաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւա-ռաց համար :
- 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժա-նորդ կընդունուի :
- 4.—Տեղական ու գաւառական թղթատա-րութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
- 5.—Հատը 40 փարայ է , և կը գտնուի ա-մեն Հայ գրալաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով :
- 6.—Մանուցման սողը 3 զրուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար :
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան , Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 19 :

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Գ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԲ Բիգա փաշա խան քիւ 3